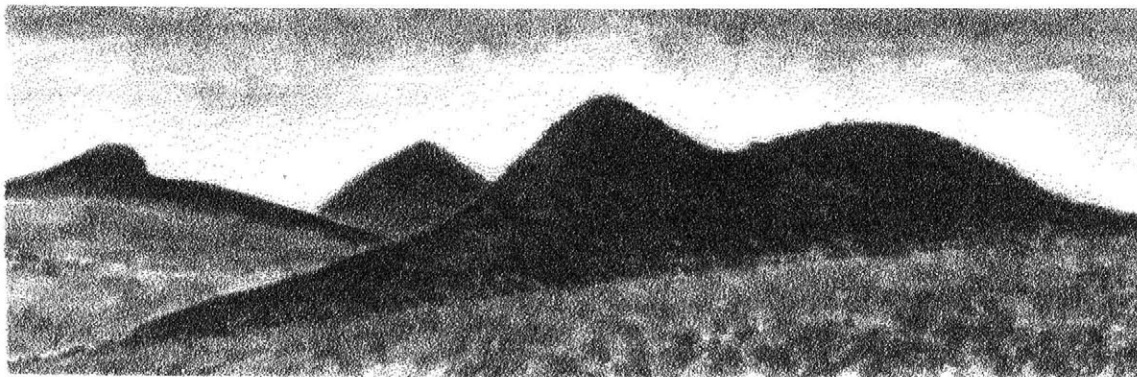

POUTNÍCI ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ

číslo 1

leden - březen 2011

...Obloha je poseta četnými obláčky a oblaky nejrůznějších tvarů včetně učesaných řas nad nimi. A právě ty kumulíky a bachratější kumuly rozhání vítr a jejich stíny se stěhují po kopcích. Zajímavá podívaná. Některé kopce ztmavnou, zatímco jiné, pohlazené slunečními paprsky, vystupují, jako by snad chtěly promluvit. Panoráma Středohoří se tak proměňuje v obrovské jeviště, na němž se nám představují jednotliví herci, kde každý má svoje místo a roli...

Jana Haasová

Libochovice – starý židovský hřbitov

Libochovice, malebné město, nad kterým se zvedá majestátní zřícenina hradu Hazmburk se dvěma věžemi. Osobně mám raději název Zaječí hrad. Asi každý z návštěvníků hradu obdivuje pohled na panoráma Českého středohoří, masiv Krušných hor v dáli a na opačné straně klobouk hory Říp

Vybrala jsem si jinou památku a tou je starý židovský hřbitov v Libochovicích, založený kolem roku 1583. Je trošku opodál, v polích, tak jak židovské hřbitovy bývaly. Za první republiky byl označován jako jeden z nejudrzovanějších v Čechách. V roce 2002 čítal asi 514 náhrobků.

Židovské osídlení ve městě Libochovice je prvně doloženo v roce 1538, kdy Jan III. z Hazmburka uvádí v úředním dopise Jakuba Žida z Libochovic. Soudí se, že Židé zde žili již dříve. Nejvíce židovských rodin ve městě mělo domov v polovině 19.století, bylo to přibližně 300 osob, což činilo 14% obyvatelstva. Židovská obec měla i vlastní školu, četné spolky, děti se učily psát, počítat, zpívat. Posledním dnem židovské obce byl 22.únor 1942, kdy zbývající Židé putovali do vyhlazovacích táborů. Po 2.světové válce nebyla již židovská obec obnovena, synagoga však stála přes obrovské zdevastování až do roku 1985, kdy byla zbořena. Demolice synagogy byla projevem neúcty k duchovním a kulturním hodnotám i antisemitským postojem.

Všechny staré náhrobky, které dnes můžeme vidět, jsou typu stéla, tudíž desky zapuštěné do země, tumbu tj. malý domek nad hrobem jsem neviděla. Náhrobky dle zvyklostí se nacházejí u

nohou pohřbeného tak, aby hlava směřovala na východ, zhotovovali je z pískovce jak židovští, tak i křesťanští kameníci.

Procházím hřbitovem mezi náhrobky, dívám se na nápisy, které až do 19.století jsou pouze hebrejské, od poloviny 19.století hebrejsko německé, najde se i hebrejsko český nápis. S úctou si pohladím reliéfy, zobrazují nám tradiční židovské symboly: žehnající ruce –symbol kohenů, konvice – symbol rodu levitů, vinný hrozen – znak moudrosti, pokladnička – znak dobročinnosti. Mnohde je vidět Davidova hvězda, koruna, znak Tóry, je zachována i piniová šiška, symbolizující touhu Židů po navrácení do zaslíbené země. Borovice jako stálezelený neopadavý strom představuje dlouhověkost.

Protože ctím tradici, před odchodem ze hřbitova položím pár kamínků na jeden z náhrobků. A na konec citace z jednoho náhrobku: „...tento kámen učinili jsem znamením pamětním na věčnou památku....“.

Snad i v naší společnosti nastaly změny a starý židovský hřbitov v Libochovicích zůstane zachován.

Roznětínská Květa

Z knihy vzpomínek spisovatelky Dyny Hallové „Mosaika - barevné obrázky a sklička“ z roku 1934.

„Kolik jsem viděla horských měst, co vesniček, roztroušených po údolích, městeček vklíněných v lesích, pod zelenými stráněmi, nic, nic na světě nemá toho podivného šarmu starých Třebívlic. I ještě dnes, jedeme-li lokálkou do Teplic, vidíme je z vlaku, malebně a útulr seskupené, se dvěma terasovitými částmi – „Horních“ a „Dolních“ v korunách topolů, kaštanů a lip, se starým zámekem v platanech a jedinečně krásných jasaněch pod zalesněnou Skalou, mezi Středohorskými kužely, podobné pohádce,...

„Byla jsem šťastna, že jsem Ulriku de Lewetzow znala sama velmi dobře osobně... Kdo Třebívlice, tehdy všeobecně Třiblice zvané, znal v době jejího života, nezapomene jedinečného dojmu, jaký skýtaly. Vždyť vydávala veliké sumy peněz na udržování celé obce a všech cest a cestiček, luk a procházek okolních...

Hodinu se táhnoucí písková pěšina vinula se jako stříbrná stuha lukami a polmi, ostíněna stále šlechtěným ovocným stromovím, posypána nejčistším pískem, v němž při slunci rubínově hrály přimísené tam granáty. Kdo trpělivě sbíral, nashromáždil si na slušný šperk...

A těmito pohádkovými cestami procházela Ulrika z Lewetzow... Chodívala po svých stříbrných pěšinkách a rozdávala plnými rukama, provázena pinčem Trimmem... Jen almužen cestou nerozdávala, neměla komu. V Třebívlicích nebylo žebráků ani pobudů, tam každý dostal, co potřeboval....

Milovala všechny lidi, viděla své bližní. Vařivalo se v zámku po celý rok polévek a peklo chlebů pro chudé, potřebným nemocným dostalo se silného vína ze zámeckého sklepa... Vyhořel-li kdo, ať Čech, Němec, katolík či Žid, dostalo se mu zdarma neb nejlevněji (zámožným) cihel z panské cihelny, i dříví a písku a vůbec všeho, čeho na novou stavbu potřeboval.

Jaká to byla čarovná doba, kdy se po svých pískových, docela pohádkově upravených cestách procházela mezi lukami, v krinolině, s velkou a malou „pompadourkou“, zavěšenou na malých rukou, vězících ve švédských, nebo síťkovaných rukavičkách. Ty milé, pozhnané její ruce jen hladily a rozdávaly.

V jedné kabelce bylo plno dobrých zbytků od dortů a paštiček, pro nebeské zpěváčky, kteří se slétali, jakmile její gázový, přes lokte přehozený šál zavlál na pěšině. Koničkové, pejskové, ba i mravenečkové dostávali cukr, kočky masíčko. A v tom druhém, koženém sáčku – ne zcela nepodobném pytlíku na tabák – bylo n ě c o ... óh ... – skvost tehdejší lovosické továrny na cukrovinky – byly to – atlasové bonbony. Ulrika je rozdávala na setkání dětem.

Jak v mozaice vzpomínek dokládá spisovatelka, Třebívlice v době, kdy žila na zámku baronka Lewetzow, byly výjimečně široko daleko. Nebylo v nich bídy a strádání jako v jiných obcích. Starala se o nemocné, hladové a postižené různými neštěstími. Osobně navštěvovala nemocné a rodičky a osobně jim přispívala. Nemajetným dávala léky a lékařskou pomoc. Pole, která rozdělila pro potřebu svých zaměstnanců, se nazývala „Na padesáti záhonech“. Pro chudé vařila v zámecké kuchyni polévku a pekla chléb. Napsala i paměti a věnovala se své růžové zahradě, zámeckému parku s labutěmi na rybníce, nezapomínala na boží dobyteček ve stájích, na bílé saanské kozičky a drubež, i jim osobně rozdávala z její štědré ruky. Pomáhala svému zahradníkovi, věnovala se cizokrajným keřům, stromům a velkému skleníku. Často se zastavovala na Psím hřbitůvku, kde odpočívali její miláčci. „Ano, Ulrika měla zlaté srdce a věděl asi Goethe, proč k němu i přes rozloučení přilnulo až do smrti srdce jeho“. Zemřela ve věku 95 let v roce 1899.

A ještě trochu poesie ...

Věra Bartošková

NA RADOBYLU

Motýlí
křídla se mě dotkla
lehce
jako bych nebyla
tak jemně
až se zajíkla slova
zemské tíže

otakárek feniklový
je pak přetlumočil
větru

bezejmennému
brachu

překříčených

SEZÓNÍ VÝKYV

Posílám
po ptáčích hádanku malátných
mrákot

z pylu
polétavý prach
k popelu
chrlicí sopky

dech
výdech
ech

Jana Haasová

ADONIS VERNALIS

Nadechne se země
a zahraje svou
jarní rapsodii
v doprovodu
navrátilců

Pod dotekem slunce
vykouknou rozespalé
kopce lounské
z okrového sametu
zimní stepi

Převléknou se
do zelena
a jižní svahy
rozzáří se
zlatými hlaváčky
na pozdrav

